

הגילוי הסנסציוני של העולם הזה לפני חודשיים הפך השבוע למציאות שהדהימה את ירושלים

משרד החוץ היה "מופתע לחלוטין".
הוא הסתמך על פרשנים זרים, שגם הם הודו שהופתעו לחלוטין.

גורם האפתעה: מינוי דיפלומט אמריקאי בשם צ'ארלס ווראק יוסט לתפקיד ראש משלחת ארצות-הברית באו"ם, תפקיד המעניק לבעליו דרגה של שר בממשל-האמריקאית.

הפתעה זו של משרד החוץ הישראלי מלמדת הרבה על טיב המידע שלו. כי הידיעה לא באה כאפתעה לקוראי העולם הזה — המכירים את האיש ואת רקע המינוי.

תוכנית השלום של יוסט

כ' ביום שריצארד ניכסון נבחר לנשיא ארצות-הברית, ועוד לפני שנשתיים מניין הקולות הראשון, הודיע העולם הזה (1627), בגיליון שנשא את התאריך

ני הנשיא, עם כניסתו לתפקיד.
זוהי תוכנו:

● ארה"ב תתקשר עם ברית-המגמה לפתח יוזמה להשגת הסדר במזרח.

● **בהסכמה משותפת, תכונם ועידה בינלאומית של ארבעת הג' (או של שני הגדולים) לי ענייני המרחב. לוועידה זו יוזמנו גם ישראל וגם הערבים. הישראליים יוכלו למעון כי זהו משא ומתן ישיר, והערבים יוכלו למעון כי זוהי ועידה בינלאומית.**

● בוועידה זו ילחצו הרוסים על הערבים, והאמריקאים על ישראל, לקבוע תוכנית מפורטת לביצוע החלטות מועצת-הביטחון. ישראל תוכרז לסגת מהשטחים המוחזקים, הערבים יצטרפו להכיר בישראל ולזה המלחמה בה. חצי-האי סיני והגדה המערבית יפורזו. התעלה תיפתח גם בפני ישראל. רצועת-עזה תועמד תחת שלטון בינלאומי כלשהו. (ההנחה היא שמצב

האיש שבא

לכפות שלום

צ'ארלס ווסט

6 בנובמבר 1968, הודעה הנראית כיום סנציונית: שאדם בשם צ'ארלס ווסט עומד למלא תפקיד-מפתח לגבי עתיד המרחב. אותו גליון הכיל דו"ח של אורי אבנרי, תחת הכותרת — "יום אחרי הבחירות — עורך העולם הזה מדווח על השיחות אשר קיים בושינגטון — איך יפעל הנשיא הבא של ארצות-הברית במרחב? — מה יהיו ה"שיקולים שידריכו את מדיניותו?"

בדו"ח מקיף זה זוהו בשמם רק אחדים מן המדינאים האמריקאיים, שעימם קיים אורי אבנרי סידרה של שיחות מדיניות ממ' צות בחוש אקטורי. בין השמות האלה בלט שמו של יוסט.

נאמר באותו דו"ח, בין השאר:

"אם ייבחר נשיא שיהיה מחווסן לכמה שנים מפני לחץ יהודי, ואם הוא ימנה שרי חוץ חזק שיתן למשרד-החוץ לפעול על פי שיקוליו — מה תעשה אמריקה? את התשובה המפורטת ביותר שמעתי מאדם שעד כה היכרתי רק את שמו: ה" שגריר-לשעבר צ'ארלס ווסט. מי שמחונן בי זיכרון טוב יזכור שם זה: יוסט הוא האיש שהופיע בקאהיר ימים מעטים לפני מלחמת-הששת-הימים, כאשר עשו האמריקאים נסיון נואש למונש את המלחמה. בשעתו נרמז כי יש בידי יוסט הצעות מהפכניות חדשות, וכי עבד-אלנאצר קיבל את ההצעות, בפחדו מפני התבוסה הצבאית הבטוחה.

"יוסט פיתח באזוני רעיון, ששמעתיו ל" אחר-מכן גם מפי מקורות אחרים. "זהו הרעיון שיונח בינאר, בפי

שהאמריקאים קוראים לו "אבן חומה", ו" שפעם גרו בו "המשפחות הטובות".

גם האווירה בפנים היתה כולה אקדמאית, שקטה. מזכירה קשישה נאה, בעלת מיכסא צרפתי בולט, אמרה לי שמיד תרד מזכיר רתו של "השגריר יוסט" לקבלני. המזכירה הצעירה הגיעה כעבור כמה דקות, עלתה עימי במעלית קטנה ומיושנת, והראתה לי באדיבות רבה את חדרו של "השגריר".

האיש שקם לקראתי, בחדר השקט שהיה מלא ספרים, הפתיע אותי. הוא נראה הרבה יותר צעיר מ-61 שנותיו, עיניו היו כחור-לוח-חולות, והוא כולו נראה כמו אציל אנגלי מאשר כדיפלומט אמריקאי.

החלק הראשון של שיחתנו היה מוקדש למאורעות שקדמו למלחמת ששת-הימים. ענייני אחי לדעת מה דעתו של יוסט על תיאור השתלשלות זו בספריו. הופתעתי ל" היווכח כי קיימת בינינו תמימות-דיעים.

שנינו הסכמנו כי עבד-אלנאצר לא חלם על מלחמה, ונגרר לתוכה בעיקבות שרשרת של שגיאות. החלפנו רשמים מאותם הימים — בירושלים ובקאהיר.

תוך כדי כך סיפר לי יוסט מדוע נשלח אז לקאהיר. נסתבר כי זמן קצר לפני כן מונה שם שגריר אמריקאי חדש, חסר כל ניסיון. כשהגיע לקאהיר, בעיצומם של ה" מאורעות, נשאל שם מה דעתו על המשבר, והוא השיב: "איזה משבר?" כשנודע הדבר בושינגטון, מיהרו לשלוח לקאהיר את יוסט, שכינן זמן רב בקאהיר ובארצות-ערביות אחרות, כדי ש"יעזור לשגריר". (התאפקתי רק בקושי מלהודות ליוסט על תרומתו הרבה להתקפת צה"ל. כי יוסט מילא תפקיד חשוב במשאומתן הקדחתני בימים האחרונים לפני המלחמה, שנשתיים בהסכם: סגן נשיא מצרים, מוחיי-אל-דין, עמד לנסוע לושינגטון, וסגן נשיא ארצות-הברית עמד לבוא לקאהיר. עבד-אלנאצר, המשובס כי ישראל היא בובה אמריקאית, האמין כי הסכם זה מבטל את סכנת ה" התקפה הישראלית. ממילא התפרקה הכוונת המצרית, וכך יכלו מסוסי חיל-האוויר שלנו להשיג הפתעה בהתקפתם ב-5 ביוני.)

"שלום כפוי" או "שלום יוסט"

אחר מכן שוחחנו כשעתיים על ה" דרך להשכנת השלום במרחב. הסברתי לו את תוכנית-השלום שלנו, המבוססת על הקמת רפובליקה פלסטינית חדשה. הוא לא שלל אותה, אך הרגשתי שהוא מעדיף פיתרון המקיים את שלטונו של המלך חוסיין. לאחר מכן פיתח יוסט את גישתו שלו — כפי שתמצאתי אותה בקטע המופיע לעיל. תוכנית זו מושפעת ממה שגרי" אה בעיני יוסט ועמיתיו באינטרס העליון של ארצות-הברית ושל ברית-המועצות במרחב: למנוע הידרדרות מלחמתית העלולה ל" הביא אותן לעברי פי פחת של מלחמת-עולם אטומית.

(חור על כך בימים אלה דיק ניכסון עצ" מו, כאשר אמר כי עלולה לפרוץ מלחמת-עולם בגלל המיורח העתיק. הסיוט של מל" חמה כזאת, שבשעותיה הראשונות ייספו 200 מיליון אמריקאים, מרחף על כל הדיר-

נים בושינגטון — והוא מאפיל על כל שאר האינטרסים של המעצמות במרחב). שלושה ימים אחרי שיחה זו הופיע יוסט כמרצה בוועידה השנתית של המכון המיד-רחתיוני בושינגטון. זהו גוף המייצג ב" בירה האמריקאית את החוגים המאמינים כי האינטרס האמריקאי מחייב התקרבות בין ארצות-הברית לבין ארצות-ערב. ניהלתי שיחות ארוכות עם רוב ראשי המכון הזה, שכולם ידענים גדולים בענייני המרחב, וה" נימה החוזרת בשיחות אלה היתה: גם ישר" אל צריכה להיות מעוניינת בהתקרבות אמ-ריקאית-ערבית, כדי שההשפעה הרוסית לא תהיה היחידה בקאהיר. רק כשארצות-הברית תעמוד בשתי רגליה בישראל ובארצות-ערב, תוכל לפשר בין הצדדים.

על רקע זה, ברורים המעשים האחרונים של ניכסון, והם מצטרפים לפסיפס הגיוני:

● **הוא מינה כיועצו המדיני הראשי את הנרי קסינג'ר, שהוא נשיא המכון ליחס-חוץ, אותו מכון שאליו משתייך יוסט. קסינג'ר היה למעשה שרי החוץ ויעצב את המדיניות, בעוד שרוג'רס, השר החשמי, יהיה ממונה על הביצוע.**

● **יוסט מונה כנציג באו"ם — המקום בו מתנהלים המגעים העיקריים בין ארצות-הברית וברית-המועצות. אין ספק ש" קיבל תפקיד זה כדי לפעול למען שיתוף-פעולה אמריקאי-סובייטי, על פי הקווים הנ"ל. בעת המינוי אמר ניכסון כי בחר ביוסט לתפקיד זה מפני שהוא מומחה מעו-לה לענייני המיורח-התיכון.**

● **השגריר הסובייטי בפאריס הודיע כי ממשלתו מאמצת לעצמה את גי" שתו של הנשיא דה-גול, התובע, מאז ערב מלחמת ששת-הימים, לכנס ועידה של אר-בעת הגדולים לפיתרון ענייני המרחב על-ידי שלום כפוי.**

● **עבד-אלנאצר תובע בימים ה" אחרונים אף הוא לכנס ועידה של ארבעת הגדולים, כדי לאלץ את ישראל לסגת מן השטחים הכבושים במיסגרת הסדר מדיני.**

● **סגן שרי-החוץ הסובייטי, סמי יונוב, נפגש עם יוסף תקוע, שירטט ב" אוזניו תוכנית-שלום סובייטית הכוללת הפ" סקת הלוחמה הערבית, מעבר ישראלי ב" סואץ, נסיגה מרוב השטחים — תוך תיקוני-גבול לסובת ישראל.**

● **שרי-החוץ הסובייטי, אנדריי גרומיקין, טס מיד לאחר מכן, יחד עם אותו סמינוב, לקאהיר — והפתיע בכך אף את עבד-אלנאצר.**

בסריה-כל: סימנים מובהקים ל" התחלת הגשמת תוכניתו של יוסט — שפירושה, "שלום כפוי", בני" גור נמרץ וקיצוני לעמדת ממש" לתיישראל. ואילו ממשלת אשכול אינה מסוגלת לעשות את הדבר היחיד למענת, "שלום כפוי" כזה: כינון שלום יוסט עם העם הפלסטיני, שיתאים לאינטרסים הביטחוניים, הכלכליים והמדיניים של ישראל.